

Ett barnrättspolitiskt ramverk

för att stärka genomförandet av barnkonventionen

Barns rätt till liv, hälsa och utbildning är själva grunden för ett barns utveckling och för ett hållbart och resilient samhälle. Men barns rättigheter utmanas, både i Sverige och globalt. Samtidigt minskar barn och ungas förtroende för politiken och de har en allt mindre hoppfull syn på framtiden. Enligt FN:s barnkonvention, som också är svensk lag, är det statens ansvar att till fulla nyttja sina resurser för att tillgängliggöra barns rättigheter enligt konventionen. Trots detta saknas idag systematisk styrning och uppföljning av barnrättspolitiken som kan driva på genomförandet av barnkonventionen.

För att ett barn ska kunna utvecklas till sin fulla potential och känna framtidshopp behövs ett helhetsgrepp om barnrättspolitiken. Statens budget och åtgärderna som föreslås behöver förhålla sig till barnrättspolitiska mål som resurssätts utifrån behoven, utvärderas och följs upp. UNICEF Sverige vill därför se att ett barnrättspolitiskt ramverk inrättas, som håller samman styrningen av barnrättspolitiken och möjliggör effektivare insatser och tydligare ansvarsutkrävande.

Detta bör ett barnrättspolitiskt ramverk innehålla

1. En barnrättspolitisk strategi med mätbara mål för varje mandatperiod, baserat på data.
2. En årlig handlingsplan och resurser för att nå målen i den barnrättspolitiska strategin.
3. Ett förtydligt uppdrag till myndigheter att utveckla och säkerställa insamling av statistik och kunskap om barn inom myndigheternas ansvarsområde.
4. Årlig rapportering, uppföljning och utvärdering av åtgärdernas genomslag för barns rättigheter samt en årlig riksdagsdebatt om barnrättspolitikens mål, åtgärder och utfall.
5. En handlingsplan för barns delaktighet och inflytande i regeringens arbete med samtliga delar av det barnrättspolitiska ramverket.

Regeringen bör lämna över den barnrättspolitiska strategin till riksdagen att besluta om inför varje mandatperiod. Målen bör vara mätbara och förhålla sig till de rekommendationer som Sverige fått av FN:s barnrättskommitté. En barnrättsminister bör ansvara för ramverket och dess genomförande och en lag

som reglerar det barnrättspolitiska ramverket kan behövas. Varje regering sätter takten för målen samt föreslår åtgärder och resurser för att nå dem utifrån sina politiska utgångspunkter.

Därför behövs ett barnrättspolitiskt ramverk

Både i Sverige och globalt är barns rättigheter satta under press¹ Bristande investeringar i barn och barns rättigheter får stora konsekvenser för barn, men även för samhället i stort.

Många barn och unga uttrycker en minskad tilltro till politikernas förmåga att förändra deras livssituation och de ser mindre hoppfullt på framtiden. Färre unga upplever att de har möjlighet att påverka samhället. Utöver bristen på delaktighet lyfter barn och unga bland annat utmaningar kopplat till skola och jämlikhet, trygghet och brott, socioekonomiska skillnader, ungdomsarbetslöshet, psykisk hälsa och sociala medier, diskriminering samt Sveriges internationella engagemang.²

Framsteg har gjorts men mycket återstår för att barnkonventionen ska bli verklighet för alla barn. I Sverige ser vi att ökande ekonomisk utsatthet bland familjer med låga inkomster sammanfaller med ökande ojämlikhet i skolresultat och barns hälsa. Samtidigt ser vi en nationell kris utspela sig där barn rekryteras till allvarlig kriminalitet och dödligt våld. I Sveriges utrikes- och biståndspolitik ser vi ett bristande barnrättsperspektiv i politiska uttalanden, styrdokument och strategier. När vi tillsammans med 24 andra organisationer 2025 granskade Sveriges genomförande av barnkonventionen konstaterades även att Sverige går emot FN:s barnrättskommitté gällande flera av deras rekommendationer.³

Det är allvarligt att det finns stora brister vad gäller alla barns lika rättigheter. Det är också allvarligt att barn och unga känner att de inte har möjlighet att påverka samhällsutvecklingen och att de tappar hoppet om framtiden och politikens förmåga att åstadkomma positiva förändringar. Det krävs därför en bred uppslutning kring barnrättspolitiska förslag som kan bygga en hoppfull generation. En generation som känner att de har möjligheten att utvecklas till sin fulla potential och känner tilltro till politikens förmåga och framtiden.

UNICEF Sverige vill se att:

Sverige inrättar ett barnrättspolitiskt ramverk som innehåller en strategi med mätbara mål och tillhörande handlingsplan som är resurssatt i statsbudgeten.
Det är rätt och det är smart.

¹ Se t.ex. The State of the World's Children 2025: Ending child poverty.

² Se t.ex. Ungdomsbarometern för 2025 och MUCF:s attityd- och värderingsstudie Så tycker unga 2025 – Demokrati och viktiga samhällsfrågor. Samma bild framträder från de barn och unga som UNICEF Sverige konsulterat under december 2025.

³ Civilsamhällets granskning 2025 | unicef.se